

2011. OKTÓBER 9. VASÁRNAP

JEREMIÁS PRÓFÉTA KÖNYVE 30,1–17

BALOGHNÉ HAJDÚ KRISZTINA

Jövendölés a hazatérésről

^{31,1}Abban az időben - így szól az Úr -, Izráel minden nemzetségének Istene leszek, ők pedig népemmé lesznek. ^{31,2}Ezt mondja az Úr: Kegyelmet kapott a pusztában a fegyvertől megmenekült a nép, a nyugalma felé tartó Izráel. ^{31,3}A messzeségben is megjelent az Úr: Örök szeretettel szerettelek, azért vontalak magamhoz hűségesen. ^{31,4}Fölepítelek még, és fölepülsz, Izráel szüze. Fölékesíted még magad, és kézi dobokkal lejtessz táncot a vigadozók közt. ^{31,5}Szőlőket ültetsz még Samária hegyein, és akik elültetik, azok fogják szüretelni is. ^{31,6}Mert eljön az a nap, amikor az örök így kiáltanak Efraim hegyén: Jöjjetek, menjünk a Sionra, Istenünkhöz, az Úrhoz!

A hazatérés

^{31,7}Ezt mondja az Úr: Ujjongjatok, örüljete Jákób sorsán, vigadozzatok a népek élén, hirdessétek, és mondjatok dicséretet: az Úr megszabadította népét, Izráel maradékát! ^{31,8}Meghozom őket észak földjéről, összegyűjtöm a föld pereméről. Lesz közöttük vak és sánta, terhes és szülő asszony egyaránt: mint nagy gyülekezet térnek vissza. ^{31,9}Sírva jönnek, és fohászkodnak, miközben vezetem őket; folyóvizekhez vezetem egyenes úton, nem botlanak meg rajta. Mert atyja vagyok Izráelnek: Efraim az elsőszülöttem. ^{31,10}Halljátok az Úr igéjét, ti népek, hirdessétek a távoli szigeteken, és mondjátok: Aki szétszórta Izráelt, össze is gyűjti, és őrzi, mint pásztor a nyáját. ^{31,11}Mert megváltotta az Úr Jákóbot, megszabadította az erősebb kezéből. ^{31,12}Megjönnek majd, és ujjonganak Sion magaslatán, élvezik az Úrtól kapott javakat: a gabonát, a mustot és az olajat, a juhokat és a marhákat. Olyan lesz a lelkük, mint az öntözött kert, és nem hervadoznak többé. ^{31,13}Akkor táncolva örül majd a szűz, örülnek az ifjak a vénekkel együtt. Gyászukat örömmre fordítom, megvigasztalom őket, örömet szerzek nekik a kiállott szenvedés után. ^{31,14}A papokat bőséggel árasztom el, népem pedig jóllakik javaimmal - így szól az Úr. ^{31,15}Ezt mondja az Úr: Hangos jajgatás hallatszik Rámában, és keserves sírás: Ráhel siratja fiait, nem tud megvigasztalódni, hogy nincsenek többé fiai. ^{31,16}Ezt mondja az Úr: Hagyd abba a hangos sírást, ne könnyezzenek szemeid! Mert meglesz szenvedésed jutalma - így szól az Úr -, visszatérnek fiaid az ellenség földjéről. ^{31,17}Reménykedhetsz a jövőben - így szól az Úr -, mert visszatérnek fiaid hazájukba.

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

A 30–31. fejezetek önálló egységet alkotnak Jeremiás könyvében belül. A 30,1–4 versek – mint címirat – igazolják ezt, valamint az irodalmi forma is. Ezek a fejezetek költői formában vannak megírva, míg a környező részek műfaja

próza. A különálló egység a „Vigasztalás könyve” címet kapta. (Vannak, akik a 32–33. fejezeteket is ide sorolják.) Az itt olvasható prófécia a küszöbön áll Júda összeomlásán túl egy új korra mutatnak előre, amikor Izrael és Júda a fogságból újra visszatérhet atyáiktól örökölt földjükre, újra egy nemzet lesznek, és helyreáll a kapcsolatuk Istennel is. Megjelenik a szövetségkötésben használt nyelvezet is: „*És népemmé lesztek, én pedig Istenetek leszek.*” (30,22)

2–6. versek

Isten biztosítja népét az Ő örök szeretetéről és arról, hogy újra helyreállítja őket. Az „*Izrael minden nemzetsége*” kifejezés az egész Izraelre értendő, nemcsak a korábban elbukott északi országrész nemzetségeire. A költemény elején visszaulást, emlékeztetést találunk az Egyiptomból való szabadulásra, a pusztai vándorlásra. Az „*Ezt mondja az ÚR*” (נאם יהוה) megfogalmazás gyakori jellemzője a próféciák bevezetésének: Isten maga áll az ígéretek mögött, Ő az egyetlen, Akibe népének egyedül érdemes reménységét vetnie, még a legrosszabb időkben is. A 3. verstől az E/3 személyű megfogalmazás E/1-ső személyűre vált. Így még nyomatékosabbá válnak az elhangzó ígéretek. Az örök szeretet (אהבה) és hűség (חסד), amellyel Isten mindig népe mellé áll, amellyel kész újjá-remteni, helyreállítani őket szintén a szövetségekötésre emlékeztetnek. Az eljövendő ígéretek megjelennek a „fölepülsz”; „ültetsz”; „táncot lejtesz a vigadozók közt”; „menjünk a Sionra, Istenünkhöz, az Úrhoz!” kifejezésekben is. A „még”/ „újra” (עוד) szó ismétlődése arra utal, hogy ugyan törés keletkezett Isten és népe kapcsolatában, de ez helyreáll, és Izrael népe folytathatja a korábbi életét saját földjén. Bűnének/bűneinek büntetése a babiloni fogság lett, Isten örök szeretete és hűsége azonban nem változik sosem irántuk, és ez az a biztos pont, amelyre építhet, sőt jövőt építhet újra és újra Isten népe.

7–9. versek

Egy újabb ismert prófétai bevezető formula jelenik meg a 7.v.-ben: „*Ezt mondja az ÚR*” (כה אמר יהוה). Az ez után következő ígéretek Izrael népe hazatéréséről szólnak (lásd Ézs 35.) A „hirdetni” (שמע), „dicséretet mondani” (הללו ואמרו), „ujjongani” (רנו), „örvendezni” (צהל) kifejezések gyakran előfordulnak a dicsőítő és hálaadó zsoltárookban. A 8–9. versek indokolják a dicsőítésre, hálaadásra való felhívást: Isten visszahozza Babilonból („észak földjéről”) népének maradékát. Lesz közöttük gyenge, fogyatékos, még szülésre készülő nő is. Vagyis nem csupán vezetőök, előkelők, befolyásos emberek térhetnek haza, hanem mindenféle rangú és helyzetű ember. Ők mind együtt alkotják Isten népét, gyülekezetét (קהל). A hazatérés az öröm és a boldogság ideje lesz, de a sírás is velejárója. Boldogság és sírás gyakran jár együtt. Boldogság a hazatérés miatt, sírás a múltban elkövetett bűnök miatt, az odamaradtak felett. A hazatérők azonban biztosak lehetnek abban, hogy minden bukásuk, bűnük ellenére Isten Atyjuk marad, ők pedig Isten gyermeke, az elsőszülött.

10–14. versek

Minden nemzethez szól a felhívás: lássák és hirdessék, amit Isten tett az övéivel. Aki ítéletében szétszórta őket, aztán össze is gyűjti, és őrzi, mint pásztor a nyáját. Isten megváltói és teremtoi munkájára csodálkozhat rá Izrael népe. Hangsúlyosak a „megváltani, kiváltani” (גאל) és „megszabadítani, megmenteni” (פדה) igék. A föld, amely korábban gyászolt, a száraz mező (lásd Jer 12,4; 14,1–6) újra terem és ellátja embernek és állatnak minden szükségét. Olyan lesz Isten népe újra,

mint az öntözött kert: élő, gyümölcsöző. (lásd Ézs 58,11) Fontos megjegyezni, hogy Isten újjáteremtői munkája szorosan kapcsolódik a megváltóihoz. A megváltás, a felszabadítás, nemcsak az emberre, hanem a teremtett mindenségre is kihat. Mindennek a felismerése, megtapasztalása semmihez sem fogható örömet okoz Isten gyermekeinek, fiatalnak és idősnek egyaránt.

15–17. versek

Nem kell Ráhelnek tovább siratnia fiai, mert visszatérnek az ellenség földjéről. Ráhel József és Benjámin anyja volt. József fiai Efraim és Manassé, akik az északi királyság két fő törzsét alkották. Jeremiás próféta valószínűleg az északi királyság keservesen síró asszonyait jelölte meg a Ráhel elnevezéssel, akik kénytelenek voltak nézni, hogyan hurcolják el gyermekeiket (Kr.e. 722.). Gondolhatott Jeremiás a Júdában történetekre is (Kr.e. 586), mert Ráma volt a kiindulási pontja a júdaiak elhurcolásának. Isten megígéri, hogy a sírás és gyász idejének véget szakít: népe reménykedhet a jövőben.

„Vissza a jövőbe, avagy vissza Istenhez.” Akár ezt a címet is adhatnánk az igehirdetésnek. Jövőkép, jövő, holnap – sokak számára, amikor meghallják az előbbi szavakat, egy nagy kérdőjel jelenik meg lelki szemeik előtt. Mit várhatunk a holnaptól? Milyen jövő vár ránk? Remélhetünk-e még valami jót? Van-e értelme egyáltalán a jövőre gondolni? Hiszen elég a mindennapok küzdelmén „túllenni” egy-egy nap végeztével. Mi lesz holnap? Milyen lesz a holnap? Bár lenne valami biztos pont, amihez igazodhatnánk, vagy valaki, aki meggyőző bátorítással tudna reménységet önteni belénk, aki rá tudna mutatni az élet értelmére!

A jövő, a holnap, az élet értelme Istenben és Istennél található meg

Erre a felismerésre kell eljutnia (vagy inkább fogalmazzunk így: jó eljutnia) minden keresőnek és minden Istentől éppen távol került hívőnek. Nincs olyan mélység, ahonnan Ő ne hozhatna fel, nincs olyan nagy esés, amelyből Ő ne tudna talpra állítani, nincsen olyan sötét bűn, amitől Ő ne tudna megszabadítani, tisztára mosni, nincs az a reménytelenség, amelyben ne tudna jövőt mutatni. Istennel célja van az életnek, s ha célja van, akkor értelme van. „Mert csak én tudom, mi a tervem veletek... békeséget és nem romlást tervezek, és reményteljes jövőt adok nektek.” (Jer 29,11) Mi a garancia mindennek a beteljesedésére? Isten maga. Az Ő örök szeretete, megingathatatlan hűsége az övéi iránt. Nincs más magyarázat. Nincsenek emberi érdemek, levezekelt bűnök, kifizetett adósság Isten felé, csak az Ő érthetetlen szeretete és meg nem érdemelt hűsége létezik, ami minden ígéret szilárd alapja, amire egyedül érdemes jövőt építeni. Számunkra újszövetségi emberek számára mindez Jézus Krisztusban a legnyilvánvalóbb. „Előre el is határozta, hogy fiaivá fogad minket, Jézus Krisztus által, akarata és tetszése szerint, hogy magaslatjuk dicsőséges kegyelmét, amellyel megajándékozott minket szeretett Fiában.” (Ef 1,5) „Abban nyilvánul meg Isten hozzáánk való szeretete, hogy egyszülött Fiát küldte el Isten a világba, hogy éljünk Óáltala.” (1Jn 4,9)

A jövőjét Istennél megtalált nép gyülekezetté formálódik

„...mint nagy gyülekezet térnek vissza.” (8.v.) Voltak olyanok Izrael népe között, akik a fogság földjén maradtak, nem a hazatérést választották. Annyira megszokták az ottlétet, beilleszkedtek, nem volt kedvük mozdulni. Akik viszont Isten ígéretét komolyan vették, azok hazamentek. Kik voltak ők? Hát, első ránézésre nem egy életerőtől duzzadó közösség. Volt köztük vak, sánta, gyermekét váró, és éppen világra hozó asszony. Mégis, minden gyengeségük, látszólagos elesettségük ellenére, amikor együtt vannak, nagyszerű közösséget alkotnak, mert ők Isten népe, akiket Isten maga támogat, és hordoz, és csodálatos módon vezet. Ők építenek újat a régi romokon. Eszünkbe juthat az Úr Jézus hívása is: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve...” (Mt 11,28) Mindnyájan mehetünk, bárki mehet, aki komolyan veszi, és hiszi Jézus közelségének áldá-

sait. Itt nem az érdemek számítanak. A keresztyén gyülekezet nem a tökéletesek közössége, hanem a változni (épülni) és változtatni (építeni) akaró bűnösöké. Olyan megbélyegzések is érhetik őket, hogy ők a gyengék, az erőtlenek, tehetetlenek közössége, akik nem tudnak mankó nélkül egyet sem lépni. Isten mégis őket igazolja.

Az Istenre épített jövő gyümölcsei mindenki számára egyértelművé válnak.

Hívónek és nem hívónek egyaránt. „...*élvezik az Úrtól kapott javakat...olyan lesz a lelkük, mint az öntözött kert...örülnek az ifjak a vénekekkel együtt.*” A megváltottságból fakadó tiszta, felszabadult öröm nem rejthető el. Sőt, egyszerűen kikíváncozik az emberből. Vágyik az ember azt másokkal is megosztani, örülni azokkal együtt, akiknek szintén volt/van részük hasonló megtapasztalásban. Nyilvánvaló Isten gyógyító szeretete az övéi életén, hogy áldás van mindenben, amihez hozzányúlnak, ők pedig élvezik az áldásból fakadó gyümölcsöket.

„Vissza a jövőbe, avagy vissza Istenhez.” Az egyetlen megoldás egy céltudatos és értelmes élet megtalálásához, gyakorlásához.